

Egerentyű

Írta: Kőszegi Natasa

Illusztrálta: Bordás Kincső

A csillagok pulzáló fénye álmatlan találták az ágyában forgolódo filozófust. Egyetemi éve alatt álmodni sem mert arról, hogy egyszer majd az űr távoli sötétjébe jut el, és közelebb kerül a szellem és anyag viszáljának rejtelméhez. Az űrprogramból már csak maréknyi nap volt hátra az indulásig, és a felkészítési folyamatok már rég csak szintentartó módon történtek. Már 7 hónapja, hogy a takaros kis szentendrei lakásából Houstonba utaztatták, és pont ennyi ideje kezdtek meg felkészíteni az űrutazásra. Ugyan az űrhajó mindössze az ISS nemzetközi űrállomás fedélzetéig szállítja majd a háromfős legénységet, a NASA dolgozói alaposan kikészítették testileg és szellemileg – habár az utóbbi a filozófusoknál lehetetlennek tűnhet. Az a misztikus erő pedig, ami Gerebent, a Kertész család egyetlen doktorált tagját ébren tartotta, nem más volt, mint a szorongás. Az űripárt nyomon követő média fogyasztói között szinte szállóigévé vált már, hogy a földön kívülre filozófusokat, művészeket küldjünk, és ne természettudósokat. Nyilván elvárják majd tőle, hogy valami igazán frappáns kijelentéssel fogalmazza meg azt az érzést, amikor az ember ennyire messze kerül az otthonától. Csakhogy ide a frappáns nem lesz elég. Valami tökéleteset kell kitalálnia, hiszen nem saját magát képviseli majd az űrállomáson! Hatalmas felelősség. Ráadásul igen nehéz lesz majd überelni Neil „kis lépés az embernek” című történetét. Nagy sóhajtással kísérté végig a holdat, amint az az utolsó ezüst cseppjéig eltűnt a horizont felett. Mi tagadás, az éjszakának már a nagy része leáldozott. – vagy nem lenni...- motyogta Gereben, és szokatlan mély, nyugtató álomba merült.

*

Hajnali öt órakor kelt, mint mindig, és az ébresztőjét kinyomva vörösbe borult arccal nézett fel a felkelő amerikai nap szemébe. Nem érzett félelmet, se aggályokat. Holnap végre a csillaghajó kapitányaként kel majd fel, és megmutatja a világnak, hogy az Egri nők bátorsága nem egy egyszeri tünemény volt. Lola, a HÚ, azaz a Hortobágyi Űrközpont sikeresen végzett tanítványa évfolyamelső volt a szakmájában. Amikor a professzora beajánlotta a HUNOR űrhajós programjának vezetőinél, akkor minden nap abban reménykedett, hogy megválasztják. Most, hogy már biztosan a kezében tudhatta a kapitányi tisztséget, hihetetlen győzelemérzettel vágott bele a társadalmi normák eltiprásának. Mindig is tudta, hogy vezetői személyiség, és azt is érezte, hogy az életben majd egyszer egy olyan tettet visz majd végbe, ami az egész országra, és talán a világra is nagy hatással lesz. 05:10 perckor eszmélt fel a gondolataiból, ahogy mindig. A karóráján a visszaszámláló kevesebb, mint 1 napot mutatott, és a másodpercek lassabban peregték, mint valaha.

*

Reggel négy órát mutatott a NASA előterében ketyegő kronométer. Gereben és Lola a váróterem kék székein ültek, a kapitány és az elsőtiszt meghatározó stílusát öltve.

-Sajnos már nem várhatunk tovább – szólalt meg sajnálkozóan a kutatásért felelős irányító, és a felkészítőterembe vezető ajtóra mutatott.

-Semmi gond. Szóljon a tartalékpilótának, hogy indulunk.

A fehér köpenyes tudós elsietett a teremből, az egész aulában csak az ő kopogó lépteit lehetett hallani. Gereben tanácstalanul nézett a Kapitányra.

-Lola, tényleg azt gondolod, hogy ez a jó megoldás? Elindulni a professzor nélkül? Hiszen a hét hónap alatt így szoktunk össze, és te is tudod, hogy ez mennyit jelent neki.

-Figyelj, Gereben. Világ életemben űrhajós akartam lenni, és ha valamit nem GONDOLOK, hanem TUDOK, az az, hogy egy szétszórt, késő tudós miatt nem késleltetünk indulást. Ha sikerült ezt is lekésnie, az mindent elárul arról, hogy mennyire fontos neki ez a küldetés. Csak azt tudnám, hogy már megint hova az anyámba sikerült elkevernie magát. – morfondírozott.

Amikor a tartalékpilóta megérkezett, végre elindulhatott az első három leendő magyar tagja az ISS űrállomás fedélzetének.

*

- Te leszel az első egér az űrben. Az űr harmadik állati kísérlete. Milyen izgalmas, hogy itt tartalak a kezemben, az egész űrprogram célját...- motyogott az ágyán ülve a fizika professzor, másodállásban melleleg az aznap induló űrprogram pilótája. A monológjának hallgatósága pedig nem más volt, mint egy kicsi szürke egér, akit egyébiránt Piroskának kereszteltek. – Kíváncsi vagyok, hogy mennyi időbe telik majd végig menned a pályán... Apropó idő – nézett az órájára. Elhűlve vette észre, hogy mekkora késésben van. Zsebre vágva a nyikkanó egeret, egy szempillantás alatt kint volt az ajtón. A taxis, aki már régóta várt az ajtó előtt, várakozón nézett a professzorra. Egyszerre fényleni kezdett az arca, amikor meghallotta, hogy késésben vannak, és mintha a Taxi főszereplőjének képzelte volna magát, örölte száguldott a houstoni űrközpont felé.

*

Lola kapitány, Gereben és a tartalékpilóta immár űrruhával a testükön meneteltek végig az űrsiklónak kialakított emelvényen. Már csak fél óra volt hátra az indulásig, és a tudósok szinte nyoma sem volt a láthatáron.

Ez hihetetlen – gondolta Gereben, és titkon remélte, hogy a professzor végül az utolsó pillanatban mégis feltűnik.

Beléptek az űrkabinba. A villogó gombok és kábelek tengerében megbújít három ülés is, természetesen alig látszottak ki a biztonsági övek alól.

-Haló, Itt Sümegi kapitány beszél. A hajón a létszám 3. Felkészülünk a felszállásra. – mondta a fülén elhelyezett távbeszélő egységbe Lola. Gereben beletörődött, hogy itt már semmi sem segíthet, a professzor megjelenése szinte lehetetlen.

Körülbelül húsz perc múlva megszólalt hármójuk fülében a diszpécser.

-Houston készen áll az indításra. Fedélzet, ott minden rendben? – Lola kérdőn nézett körbe. Gereben és a tartalékpilóta, akit egyébként Károly Bélának hívtak, egyszerre bólítottak.

-Igen, Houston, teljesen felkészültünk.

Mindhárman feszült figyelemmel várták az indulást. Egyszer csak megszólalt a várva várt élettelen, gépies női hang:

10...   9...   8...   7...

Hirtelen harsogó szirénahang hallatszott. Az űrhajósok zavarodottan néztek egymásra.

-Az indulást megszakítjuk. -mondta a gépi hang, és végre csend borult a kabinra. A legénység tagjai mindketten kérdően Lolára néztek.

-Houston, mi történik? -kérdezte.

-Várjatok egy kicsit, mindjárt elrendezünk mindent, csak egy kis technikai probléma támadt.

-És azt esetleg nem akarják elmondani, hogy milyen probléma? -kérdezte ingerülten Béla, a tartalékpilóta

-Basszus, az eger! Az egeret otthagytuk! - kiáltott Gereben – Erre is csak mi vagyunk képesek. A NASA gyakorlatilag minden pillanatban méri a véroxigénszintünket, és mégis sikerült a földön hagynunk a kísérletet. – Hirtelen hisztérikusan nevetni kezdett. Béla a szokottnál idegesebben ült a székében, Lola pedig bosszúsan dörzsölte az ornyergét.

Az űrhajó ajtaja hirtelen sziszegéssel feltárult. Az ajtó előtt a projektet vezető tudós állt, és megkérte Károly Bélát, hogy szálljon ki a hajóból.

-De hát ezt nem tehetik! Mindig is egy ilyen lehetőségre vágytam, és már benne is ültem a hajóban! Ez nem lehet igaz! – szitkozódott, majd hitetlenkedve felállt, és elviharozva elhagyta a kabin. Helyette a világból egy ketrecet szorongató ember lépett be, aki nem volt más, mint a Professor!

-Moha professzor! Ez nem lehet igaz! – álmétkodott Gereben, aki a sors filozofikus koncepciójától egészen idáig tartózkodott.

-Mondhatom, kiváló ötlet volt az egeret magaddal vinni, így biztosan nem tudtunk volna elindulni nélküled. - mondta türelmetlenül a kapitány, ám hangjában szemernyi megkönnyebbülés is hallatszott.

-Hé, professzor, ha már itt vagy: szerinted ha azt mondom, hogy Hajrá Magyarország, hajrá magyarok, amikor belépünk az űrállomásba, az milyen?

-Nem zavar, hogy épp egy rakétát kéne indítanunk? Egyébként pedig, ha ezt mondd, akkor a magyar nemzet közkívánatára föld körüli pályára állítalak.- válaszolta Lola gyorsan, még mielőtt a professzor felocsúdíthatott volna.

*

A Houston űrközpont irányítótermében nagy volt a nyüzsgés. Ilyen szűgyen még soha nem fordult elő a NASA-val, hogy valaki elfelejtse az indítás egyik legfontosabb célját. A hibáztatások, okolások átívték az egész termet, és mindenki igyekezett menteni a menthetőt a kísérletből. Hirtelen a kísérletvezető megszólalt.

-Kész vagyunk az indításra? Azt hiszem, az űrhajósok készen állnak, bár mindjárt meg kell kérdezniem, mert nem éretek semmit ebből a bábeli zűrzavarból. Senki nem gondolt arra, hogy esetleg magyar emberekhez magyar diszpécser kellett volna küldeni?

Miközben így morfondírozott, minden egység visszaigazolta a készültséget az indulásra. Amikor az Űrhajósok is így tettek, akkor az indulást késleltetve bár, de megkezdték.

A kutatást vezető Professor végig tolmácsolta a rakéta változásait helyben, időben, sebességben, tolóerőben és stabilitásban. Minden irányítópulttal rendelkező dolgozó egy dologra összpontosított, és az a rakéta feljuttatása volt. Semmi más nem hallatszott, csak a folyamatos kommentálás. A diszpécser egy pillanatra elhallgatott. A hajó csendesebb volt, mint amilyennek lennie kellett volna.

-Halló, minden rendben kapitány?

Semmi válasz. Most már biztosan megszakadt a jel. Már majdnem elkezdtek kételkedni a rakétában, amikor recsegtve megszólalt a kabin mikrofonja. A kapitány büszke hangját hallották:

-Halló Houston? Itt Sümegi Kapitány beszél. Sikeresen elhagytuk a Föld Sztratoszféráját.

A terem hatalmas üdvivalgásban tört ki.

*

Az ISS felé tartó út eseménytelenül telt, a rakéta mérnöki pontossággal haladt a tervek szerint. Két nap eltelte után a robotpilóta sikeresen csatlakozott az űrállomáshoz, és szisszenve nyílt ki az ISS kör formájú zsilipkamrás ajtaja.

-Hű! Ez valami hihetetlen! És ráadásul lebegünk! Erre még Verne regényei sem tudnak felkészíteni. - álméltkodott Gereben.

-Valóban; minden űrhajós, aki eddig az ISS-en dolgozott, teljesen elképzelhetetlen élményekről számol be. Tudták, hogy itt a könnyek teljesen máshogyan viselkednek?

-Azt hiszem gondoltuk, doki – mosolygott Lola is. – Na, de kezdjük el a kísérletet összerakni, mert nemsokára közvetítenek minket az egész világnak!

Az egyik helytakarékos szekrényből egy doboz került elő, tele színes, átlátszó hengerszerű formákkal. A formákon görög betűk díszeltek, és teljes kusza összevisszaságban szóródtak szét a zéró Gravitációban.

-Moha professzor, ezeket hogyan fogjuk összeszerelni? -kérdezte tanácstalanul Gereben. A professzor volt a kísérlet kitalálója és egyben a felelőse is, és mivel a Földön senkinek nem volt ideje foglalkozni vele, ezért az indulás napjáig ő volt az egyetlen, aki fejben tartotta, hogy mit kell csinálni.

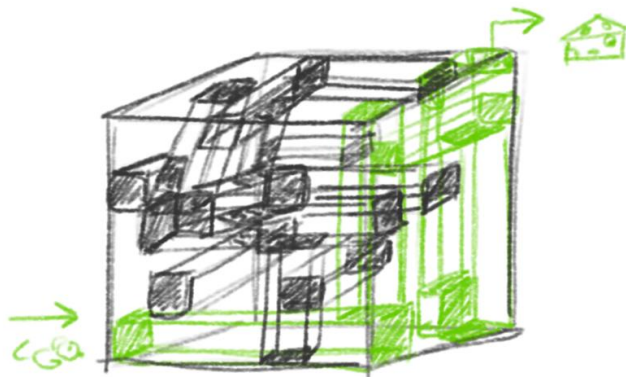
-Nos, a csövek kimenetei a görög ABC szerint vannak elnevezve. Tehát Piroska az Alfa nyíláson megy be, aminek a kimenete a Béta nyílás, a bétához a gamma cső csatlakozik, aminek a kimenete a delta és az epsilon cső, és így tovább...- ahogy ezt lebegve közölte, pont úgy nézett ki, mint egy meditáló tibeti bölcs.

-hát, ezt igazán nem lehetett volna tovább kombinálni- nevette el magát Lola, miközben a szétszédő darabokat próbálták elkapni.

-Sajnálom, Kapitány, de ez a leglogikusabb módja annak, hogy sikerüljön úgy összeszerelni, mint a földön, egy szín-változás vagy egy kanyar-eltérés, és máris nem ér semmit a kísérlet.

Az összeszerelés kedélyesen telt. Gereben és Lola kapitány veritékes odaadással próbálták összerakni a bonyolult, mozgó labirintust, miközben a Professzor a magasból vezényelte a procedúrát. Amikor végre készen lettek vele, Lola elégedetten megszólalt.

-végre, ezzel is megvolnánk. Köszönöm a segítséget, És igazából -itt megtorpant- köszönöm azt is, hogy együtt dolgozhatok veletek. Ez ugyan mindannyiunkon múltott, és sosem tituláltam magam csapatjátékosnak, de nagyon szeretek ennek a társaságnak a tagja lenni. Nyilván lenne némi feszültség, ha nem lennék kapitány – itt a legénység mindhárom tagja erősen megvirult- de köszönöm.

-Kapitány, egy élmény veled dolgozni! – felelte a filozófus, és Moha professzor is helyeselt. Némi csend után Lola visszatért megszokott alakjába.

-Nemsokára be kell mutatnunk a kísérletet; Professzor, elmagyarázná, hogy mi fog történni?

-Természetesen. Ez egy háromdimenziós labirintus, emiatt a Földön és a Nemzetközi űrállomáson is végig mehet rajta az egerünk, Piroska. Észrevették az űriparnak speciális táplálékot gyártó cégek, hogy az űrben fogyasztott ételeket sokkal jobban meg kell fűszerezni, mint a Földön fogyasztottakat, mert az űrhajósok az űrben kevésbé érznek ízeket. Ez összefügg az érrendszer működésével, ami gravitációban alakult ki, tehát ki is használja azt. A kutatásom azt vizsgálja, hogy kihat-e ez a szaglásra is, és mi jobb kísérleti alany lehetne erre, mint egy állat, ami táplálékszerzésben a szaglásra hagyatkozik. Piroska gyorsaságát a Földön is lemértük háromszor, itt is le fogjuk mérni a kamerák előtt, és a kísérlet kimeneteléből következtetéseket vonunk majd le, amik közelebb visznek a megoldáshoz. Valamint segítségünkre ez a darab Pálpusztai sajt. -mondta, és kihúzott a zsebéből ez műanyagba csomagolt kockát.

-Professzor, ezt mégis hogyan hozta fel? – kérdezte elhűlve Lola. Gereben vérmérsékletéhez hűen elnevette magát.

-Nos, kapitány, természetesen a kísérlet csak ezzel a sajttal játszódhat le, mivel eltérő jutalom alkalmazásával olyan dolgokkal kéne szembe néznünk, mint a motiváció változása vagy a szagok erősödése!

-Ez hihetetlen. Nem tudom, hogy ezt hogyan fogja megúszni. Az űrutazás nem sétagalopp.

-De az űrséta igen! – nevetett Gereben. A kapitány szűrő szeme replikát sugallt, ám ekkor megszólalt mindhármanuk fülében a Földi irányítóközpont hangja.

- Sümege Kapitány, Moha-és Kertész Professzor! Itt Houston. 15 perc múlva közvetítünk titeket. Készen álltok a kísérletre?

-Igen, minden kész. -Válaszolta a professzor.

-Jesszusom, már ilyen korán? – nyögött fel Gereben, és pánikolva megpróbált leülni a földre- természetesen ez nem igazán sikerült.

-Minden rendben, Gereben?

-Nem! - válaszolta kétségbeesetten- 15 perc alatt ki kéne találnom valami frappánsat. Valami olyat, amire a magyar gyerekek büszkén emlékezhetnek, és ami megmarad a köztudatban. De egy olyan mondat után, mint amit Neill jelentett ki, nem igazán lehet mit mondani, ami egyenérték lenne vele.

-Ez szerintem pont fordítva van, szinte bármit mondhatsz, az meg fog maradni az emberekben! Mi vagyunk az első, csak magyarokból álló legénység, aki az ISS-re teheti a lábát. A közvetítés minden szava áttörő lesz, teljesen mindegy, hogy az filozofikus-e, vagy nem. Ha vicceset mondasz, az a kisebb korosztályoknak tetszik majd jobban, ha elgondolkodtatót, akkor a művészeket találod meg; a lényeg az, hogy egyetérts azzal, amit mondasz. Nem lesz semmi gond. Tényleg, itt lebegünk az űrben, és azt fogjuk figyelni, ahogyan egy egér megtalál egy sajtot. – Lola a filozófusra mosolygott. Gereben már egy kicsit jobban érezte magát; a félelem ugyan nem múlt el, hiszen az egész világ a szavait fogja hallgatni, de csak az ő szavai számítanak majd, és nem az előtte valóké.

Houston még egyszer megbizonyosodott a készenlétükről, majd beszámolt, és a kamerák forogtak.

3, 2, 1 ...

*

A houstoni irányítóközpont média osztályán nagy volt a sürgés-forgás. A hangtechnikusok és más stúdiós szakemberek fel és alá rohagáltak. Aztán amikor végre mindenki megtalálta a helyét, és a műszerek is működésbe léptek, megkezdődött a közvetítés.

A nézők először is a professzort láthatták, aki elmagyarázta magasröptű körmondatokkal és tudományos kifejezésekkel tetézve a kísérletet, annak folyamatát, lényegét, okát. Ezután az eger következett.

-És köszöntsék kérem Piroskát, a kísérleti egerünket! – mondta Moha Professor.- Gereben, kérlek elindítanád az egeret.

-Ezer örömmel. Ám előbb szeretnék valamit üzeni a Földnek. – Gereben nagy levegőt vett, majd tátogni kezdett. Vagyis igazából beszélt, csak a hang megszakadt, mert nem jutott el a földig. Mindenki a hangtechnikusokra nézett, akik egyszerre próbálták megoldani a problémát, és a másikat okolni. A fordító is teljesen elvesztette a fejét, mert ő most nem tud mit írni az élőfeliratba. Közben a kamerán a professor szájtátva hallgatta Gereben beszédét, és Lola is meglepetten, de elismerően nézte a szónokot. A hangot nem vette fel semmilyen eszköz, mivel a hangfelvevő romolhatott el, amit csak az úrállomáson lehetett volna megjavítani.

A hang, valamilyen csoda folytán a technikusok beavatkozás nélkül újra visszakapcsolt. Sajnos Gereben már a mondandója végére ért. Az egész világnak szánt bölcsességet csak három magyar ember hallhatta, pedig az egész világ kíváncsi volt rá.

-...és ezt jegyezzétek meg. Piroska, csinálj egy kis tudományt! - fejezte be Gereben, és belerakta Piroskát a labirintusba.

Ebben a pillanatban az egész világ együtt figyelte, ahogy az úr egy közeli pontján egy kisegér, akit melleleg Piroskának hívnak, elindul a tudomány felé vezető, szivárványszínű úton.